

*Ragnar
Granit*

FINLANDS-
SVENSKARNA

Bonniers

141
Mamma och Pappa
Med kärlek och
från
Ragnar Granit Alziander

Finlandssvenskarna

Finlandssvenskarna

EN ANTOLOGI UTGIVEN AV

Ragnar Granit

Stockholm

Albert Bonniers Förlag

*Under medverkan av Riksföreningen för svenskhetens
bevarande i utlandet*

Stockholm. Alb. Bonniers boktryckeri 1944

F Ö R O R D

Det kunde lämna stoff till folkpsykologiska, politiska och nationella betraktelser att det inte finnes någon aktuell och lätt tillgänglig skildring av finlandssvenskarna på den svenska bokmarknaden, fastän intet folk står Sveriges folk så nära. Gemensam härstamning, sexhundra års gemensam historia och gemensamt modersmål, allt detta inom en kulturkrets, som sannerligen inte är så stor att någon del därav har råd att vara sig själv nog, blir en vädjan, som inte får förklinga ohörd, vad som än sker och hur vi än må tänka oss Nordens framtida öden.

För att i någon mån råda bot på den bristande känndomen om finlandssvenskarna här i Sverige vände sig utgivaren av denna bok till professor Hugo E. Pipping i Helsingfors med tanken på att få till stånd en samling uppsatser om finlandssvensk politik och kultur. Förslaget vann genklang och magister Henrik Antell i Svenska Folkpartiets centralstyrelse åtog sig godhetsfullt att vidtala författare i Finland, efter att vid ett sammanträffande i Stockholm ha överlagt med utgivaren om bokens allmänna karaktär. På hans lott har sålunda fallit det besvärligaste uppdraget. Allt har inte gått såsom vi tänkt oss. Men en hel del representativa bidrag ha likväl influtit. Utgivaren är dock livligt medveten om

Förord

att presentationen av finlandssvenskarna kunde vara fullständigare och att mycket saknas. Det är förklarligt om under närvarande förhållanden mången icke kunnat uppbringa den ro som behövs för skrivarbete.

Boken saknar ett statistiskt kapitel. Men för att ge en föreställning om finlandssvenskarnas antal och fördelning har utgivaren bitt magister Antell om några sifferuppgifter för förordet: år 1940 uppgick den svenska befolkningen i Finland till 353 985 personer, av vilka 215 033 voro bosatta på landsbygden och 138 952 i städerna. Den övervägande delen av den finlandssvenska befolkningen är sålunda landsbefolkning, som i huvudsak bebor rent svenska eller tvåspråkiga socknar. Flerstädes längs Finlands långa kust finnas socknar lika svenska som de åländska socknarna.

På landsbygden arbetade samma år (1940) 574 lägre svenska folkskolor, 550 högre och dessutom 21 förberedande skolor. Landsbygdens skolväsen kompletteras ytterligare med 16 folkhögskolor. I städerna funnos 198 svenska folkskoleklasser fördelade på 76 klasser I—II och 122 klasser III—IV med sammanlagt 5 085 elever. Det sammanlagda antalet elever i landsbygdens lägre skolor var c:a 31 000. Totalsumman elever i lägre skolor upptas i den officiella statistiken till 36 143 för skolåret 1940—41. De 16 folkhögskolorna hade 622 elever. De svenska lärdomsskolornas antal var 41 med sammanlagt 8 333 elever. Ytterligare verkade 6 arbetarinstitut med 2 344 elever, två högre folkskoleseminarier med 138 elever och ett lägre med 20 elever.

Lägges härtill att år 1941 utkommo 25 svenska tidningar och 92 tidskrifter, så ge siffrorna i all sin knapp-

Förord

het likväl en bild av en helt på svenska arbetande samhällskropp av icke ringa betydelse, både med hänsyn till dess storlek och betydelse i Finland och med hänsyn till storleksordningen av Sveriges folk.

Olika sidor av livet inom denna samhällskropp belysas av de medverkande författarna, även med beaktande av historiska synpunkter. Boken vänder sig därigenom till läsare, grupperade kring vitt skilda samhällsuppgifter i Sverige. Men vid sidan av sitt uppdrag att ge upplysning så har den också ett annat syftemål: den skall mellan raderna bringa ett budskap till alla dem som ha en levande känsla för den svenska stam och kulturkrets de själva tillhöra.

Stockholm i maj 1944.

Ragnar Granit.